

Il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza qed taħdem fuq kampanja ta' għarfien fuq dawk il-proċessi ta' taġlim u ta' hsieb li jagħtu lok għal diskriminazzjoni fuq bażi ta' razza, orjentament sesswali, sess, età, reliġjon u diżabbiltà. Mill-possibilitatjiet varji, L-NCPE għażlet illi toffri l-ispazju u l-hin għar-riflessjoni fuq dawk l-isterjotipi illi jikkawżaw id-diskriminazzjoni permess tat-teatru.

Dan il-skript kien miktub għall-dan l-iskop. Huwa tieqa għal disa karattri differenti fl-ambjent tagħhom. Il-skript jiffoka fuq hajjiethom b'mod partikolari juri kif f'ċertu sitwazzjonij persuna tista tkun dik li tiddiskrimina waqt li f'sitwazzjoni oħra jkun xi hadd ieħor illi jiddiskrimina kontirha.

ISBN 978-99909-89-31-1

Dan il-proġett qed isir bl-appoġġ tal-Komunità Ewropea - Programm dwar ix-Xogħol u Solidarjetà Soċjali - PROGRESS (2007-2013)

L-informazzjoni f'dan il-fuġjett mhux neċessarjament tirrifletti l-opinjoni jew xi pożizzjoni tal-Kummissjoni Ewropea. Dan il-fuġjett jirrifletti l-opinjoni tal-awturi u l-Kummissjoni m'għandhiex tinzamm responsabbli għall-użu tal-informazzjoni li hawn fih.

Il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza

Skrutt tad-Dramm

Il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza

Skrutt tad-Dramm

PROĠETT LEHEN GĦAL KULHADD 2009

Il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza

Skritt tad-Dramm

Ngħodda g-Diversità

Diskriminazzjoni Qatt

Din il-pubblikazzjoni hija iffinanzjata mill-Programm tal-Komunità Ewropea għall-Impjiegi u s-Solidarjetà Soċjali – PROGRESS (2007 – 2013).

Permezz tad-deċizzjoni numru 1672/2006 twaqqaf il-programm tal-komunità għall-Impjiegi u s- Solidarjetà soċjali – PROGRESS illi gie addotat mill-Parlament Ewropew u mill-Kunsill Ewropew fil-24 ta' Ottubru 2006 u ppublikat fil-ĠU il-15 ta' Novembru 2006. L-għan prinċipali tiegħu kien dak li jiffinanzja l-implimentazzjoni tal-miri tal-Unjoni Ewropea fil-qasam tax-xogħol u dak soċjali, kif kien deċiż fl-Agenda Soċjali biex b'hekk jikkontribwixxi għat-twettieq tal-miri tal-Istrategija ta' Lizbona f'dan il-qasam.

Il-missjoni ta' PROGRESS hija dik li ssahhah il-kontribuzzjoni tal-UE billi tapoġġa l-impenn tal-Istati Membri sabiex joholqu aktar positivitiet tax-xogħol u li jibnu soċjeta aktar inklusiva. F'dan ir-rigward, PROGRESS:

- Jipprovi analizi u konsulenza politika fil-oqsma ta' PROGRESS
- Timmonitorja u tirraporta l-implimentazzjoni tal-ligijiet tal-UE fil-oqsma ta' PROGRESS
- Tippromwovi t-tagħlim u l-appoġġ bejn l-Stati Membri fuq il-miri u l-prioritajiet tal-UE
- Tiċċirkola l-ideat tas-soċjetà

Il-Programm ta' seba' snin huwa mmirat lejn oqsma varji tas-soċjeta' li jikkontribwixxu għall-izvilupp ta' ligijiet effettivi fuq ix-xogħol u fil-qasam soċjali, fost is-27 Stati Membri tal-UE, EFTA-EEA, il-Kroazja, ir-Repubblika Jugoslava tal-Maċedonja u l-pajjiżi kandidati tal-UE u Serbja. Għal aktar informazzjoni ikkonsulta: http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html

Din il-pubblikazzjoni tirrifletti l-opinjoni tal-awtur u l-Kummissjoni Ewropea ma tistax tinzamm responsabbli għall-informazzjoni u l-kontenut f'din il-pubblikazzjoni.

L-informazzjoni f'din il-pubblikazzjoni mhux neċessarjament tirrifletti l-posizzjoni jew l-opinjoni tal-Kummissjoni Ewropea.

Email: equality@gov.mt

Tel: 2590 3850

Indirizz: Il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza (NCPE), Gattard House, Triq Nazzjonali, Blata l-Bajda HMR 9010, Malta

ISBN 978-99909-89-31-1

Dan il-proġett qed isir bl-appoġġ tal-Komunità Ewropea - Programm dwar ix-Xogħol u s-Solidarjetà Soċjali - PROGRESS (2007-2013)

Dahla

Permezz tal-proġett Lehen għal Kulhadd VS/2007/0477 il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza qed taħdem fuq kampanja ta' għarfien fuq dawk il-proċessi ta' tagħlim u ta' hsieb li jagħtu lok għal diskriminazzjoni fuq bażi ta' razza, orjentament sesswali, sess, età, reliġjon u dizabilità. Mill-possibilitatjiet varji, L-NCPE għażlet illi toffri l-ispazju u l-hin għar-riflessjoni fuq dawk l-isterjotipi illi jikkawżaw id-diskriminazzjoni permess tat-teatru.

Dan il-skrutt kien miktub għall-dan l-iskop. Huwa tieqa għal disa' karattri differenti fl-ambjent tagħhom. Il-skrutt jiffoka fuq hajjithom u b'mod partikolari juri kif f'ċertu sitwazzjonij persuna tista' tkun dik li tiddiskrimina waqt li f'sitwazzjoni oħra jkun xi hadd ieħor illi jiddiskrimina kontirha.

Il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza tixtieq tiringrazzja lil Ms. Simone Spiteri għall-kitba tal-skritt u lil Du Theatre għall-ispettakli entużjażmanti illi tellghu.

Lehen għal Kulhadd huwa proġett iffinanzjat mill-Programm tal-Komunità Ewropea għax-Xogħol u s-Solidarjetà Soċjali – PROGRESS (2007 – 2013).

Sina Bugeja MSc (Wales); FRSH; MIM

Direttur Eżekuttiv

Il-Kummissjoni Nazzjonali
għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza

Project Leader

Lehen għal Kulhadd

Jannar 2009

Werrej

Xena 1: Il-Ftuh.....	7
Xena 2: Hanut.....	15
Xena 3: Kċina.....	25
Xena 4: Appartament Ġdid.....	37
Xena 5: Ġnien Pubbliku	44
Xena 6: Appartament	49
Xena 7: Reception	64
Xena 8: Uffiċju.....	80
Xena 9: L-Gheluq	89

Karattri

Maria	Pauline
Sarah	Catherine
Mark	Rachel
Ġina	Andrea
Lara	Nicole
Anita	Helen
John	Peter

Atturi 1-5 (dawn jistgħu jkunu l-istess atturi li jagħmlu l-karattri)

Xena 1: Il-Ftuħ

L-atturi huma bil-wieqfa flinja dritta jharsu lejn l-udjenza. Mużika fl-isfond. L-attur/attriċi fit-tarf tal-linja jibda jhossu skomdu. Jhares madwaru qisu qed jipprova jara minn fejjista' jahrab imma ma jiċċaqlaqx minn postu. Jidher li qed ihoss is-shana, u ma jistax isib xi tip ta' frisk fil-kamra. L-atturi l-oħra jibqgħu dritti u bla espressjoni.

L-attur tat-tarf jaqbad u jiftaħ iż-żipp tal-ġakketta li jkun liebes. Minn taħt ikollu T-Shirt fuqu jkollu miktub "RAZZIŻMU" Ihossu jistħi, ftit mumentu skomdi u wara li jaċċerta ruħu li hadd mhux qed ihares, jaqbad u jinza' dan il-flokk u jagħtih malajr lil ta' hdejh. Din tibda titnieh u tmexxih lejn ta' maġenbha sakemm jiġi mgħoddi għand il-persuna fit-tarf l-ieħor tal-linja.

Sadanittant l-attur li neża' l-flokk jinduna li taħt dak li neha' għandu flokk ieħor bi kliem li jirreferi għal mod ta' diskriminazzjoni ieħor. Jerga' jagħmel l-istess sekwenza, jinżgħu u jnewwlu lil ta' maġenbu. Din il-biċċa xogħol tibqa'

sejra sakemm inkunu rajna l-modi ta' diskriminazzjonijiet kollha (jista' anki jkun hemm 2 jew aktar fuq kull T-Shirt) meta l-persuna tat-tarf l-iehor ikollha il-flokkijiet mitnijin fidha:

Attur 5 Isma' jien dawn m'ghandix x'irridhom. Iddecidejt li jien bniedma responsabbli u bil-għaqal. Dawn ma jghoddux għalija

L-oħrajn iduru kollha jharsu lejha b'harsa pjuttost dubjuża.

A5 Ghaliex qed tharsu lejja? M'ghandix raġun? Ili dan il-hin kollu hawn nipprova nahseb fimqar mument wiehed meta trattajt lil xi hadd b'inqas rispettt jew differenza għax hu jew hi mhux bhali. Imma xejn. Allura nhoss li la darba jien bniedma matura u responsabbli dawn (**turi t-T-Shirts**) m'ghandix x'nambihom u nhoss li m'ghandix inzommhom jien.

A3 (**Minn taht l-ilsien imma biex tismaghha A5**) U tivvintax!

A5

Skuzi?!!

A3

Le xejn, xejn.

A5

Mhux xejn, smajtek tghid xi haġa.

A3

Ma jidhirlix. Nahseb għandek żball.

A2

(**Taqbeż fin-nofs**) Qaltlek 'Tivvintax'.

A3

(**Lil A2**)Grazzi talli kxiftni, rajtha qalbek.

A5

(**Lil A3**) Xi trid tghid biha 'Tivvintax'?! Jien mhux giddieba!

A3

(**Sarkastika**) Mela skuzani, hadt żball.

A5

Le, issa mhux tghid li hadt żball! La għidtha sinjal li vera temminha!

A3

Tajjed mela- la trid hekk. Jien nahseb li int qed tivvinta u mhux vera qatt ma ma trattajt lil xi hadd mod iehor għax mhux bhalek.

A5

Ma jistax ikun!

A4

Jien magħha naqbel.

A5

(**Lil A4**) Int ukoll?!

A3

Hadd ma jista' jghid biċ-ċert li qatt ma ddiskrimna kontra hadd.

A5

'Iddiskrimina'! Issa ha nibdew bil-kliem tqal ukoll?!

A3

Mhux dak li tkun qed tagħmel meta titratta lil xi hadd b'mod differenti għax għandu xi

haġa differenti minnek u mill-bqija tan-nies ta' madwarek?

A5 Insomma... jien dik il-biċċa xogħol m'għamiltha qatt.

A1 Naqra arroganti li tghid hekk naseb jien.

A2 U mmatura.

A4 U rresponsabbli.

A5 Ghax nahseb int qatt ma... dd... ddiskr... imina... jt?! Kif tghidha dik il-kelma?!

A4 Min *jien*?

A5 Iva... *int*!

A3 Iva... ġieli ukoll, qed ngħidlek jien!

A4 Skużi tista' ma tindax!

A5 Ejja rrispondini!

A3 Nista' nassigurak li iva!

A5 Ejja rrispondini!

A4 (Lil A3) La jkolli bżonn segretarja navżak!

A2 (Lil A4) Ejja... aqlagħha: iva jew le?

A4 Ok! Ok! Iva... ġieli kien hemm sitwazzjonijiet fejn bla ma ridt tfantast jew awtomatikament għidt jew għamilt xi haġa hekk... imma għalinqas *jien* (thares lejn A3) nammetti!

A3 Xi trid tghid b'dik il-harsa skużi?!

A4 Li mhux jien biss hatja... mhux jien biss...

A1 (Jidhak - lil A3) Jekk ma ndunajtx qed titfalek botta vera sottili...

A3 (Bin-nervi) Isma' tantx tidhak int - ghax lanqas inti m'int daqshekk innoċenti!

A1 Jien m'għandix problema nammetti... (wara ftit)... imma dejjem inkonxjament...!

A2 Issa tippruvax tfarfar!

A1 Isma' min qed jitkellem! Fakkarni ftit min kienet dik li...?

A2 (Difensivament) Imma wara skużajt ruhi!

A5 Tistgħu taqtgħuha!

A4 Għandek xi problema?

A5 Ifhem wara li sejjahtuli arroganti u rresponsabbli...

A3 (Taqbeż fin-nofs) Mhux int bdejt...

A5 (Tkompili) *Intom* ma tantx hriġtu ta' maturi b'dix-xenata li qlajtu lanqas!

A2 Għall-inqas *ahna* nammettu...

A3 Issa ma neżagerawx... lanqas li qed inqerru!

A1 Mhux bhalek...

A5 Imma jien sinċerament ma nistax nahseb fmument wiehed...

A4 Ha tibqa' tinsisti?!

- A5** Imma jekk...
- A3** Jigifieri 'thobb' lil kulhadd?
- A5** Iva, mela...
- A2** Tirrispetta lil kulhadd?
- A5** Dażgur...
- A1** Qatt ma ġgudikajt lil hadd ġhax kien ta' reliġjon oħra...
- A2** Qatt ma tfattast ġhax xi hadd ta' razza oħra ġie bil-qieġhda hdejk...
- A3** Jew hassejtek skomda ġhax taf li xi hadd huwa gay...

- A1** Jew iċċajtajt fuq l-età jew diżabilità ta' xi hadd...
- A5** Le, le, le u le ġhal kull ma ġhidtu!
- A2** Tahseb?
- A3** Mela ħalli npoġġuhielek b'mod differenti...
- A1** Kemm-il darba poġġejt hdejn immigranti fuq tal-linja?
- A5** (Se tibda tippanikja) M'ghandi xejn kontrihom... imma... niddejjaq...
- A2** Kemm-il darba ħabbtulek fuq il-bieb xiehda ta' reliġjon oħra u int qġhadt tismagħhom bl-istess manġieri u galbu li jiġu biha huma?
- A5** (Difensiva) Imma jekk jien xorta naf li ma jinteressanix dak li ser jġhidu...
- A3** Kemm-il darba tmezmiżt jew iċċajtajt ma' shabek dwar xi hadd li hu gay?
- A5** Mhux niċċajtaw inkunu...
- A1** Kemm-il darba trattajt b'mod differenti lil xi hadd ġhax huwa iżġhar minnek?
- A5** Le- dik is-soltu lili jagħmluha ġhax jarawni ġhadni žġhira!
- A2** Qed tara!

Minn din il-parti tat-test 'il quddiem l-4 atturi jibdwew ilibbsu lil Attrici 5 u jippreparawha għax-xena li jmiss. Attrici 5 tibqa' qisha pupazz fidejhom tismagħhom sakemm tispicċa ix-xena u tkun hi stess li tibda l-battuta tax-xena li jmiss (ovvjament bhala l-karattru partikolari ta' dik ix-xena.

- A3** Hares ftit sew li ha nuruk...
A5 (Tippanikja) X'se tagħmluli?
A2 Int halli fidejna...
A5 Imma x'se tagħmlu?
A4 Wara li tara dak li ser nuruk..
A1 Imbagħad għidilna għadekx taħsibha l-istess...
A5 X'naħseb?
A3 Għidilna jekk int qatt kontx fwaħda minn dawn is-sitwazzjonijiet li ser nuruk...
A4 Forsi kont int dik li 'iddiskriminajt'...
A2 Tiftkaraha dik il-kelma?
A1 Jew inkella kont int il-vittma...
A3 U d-diskriminazzjoni għamlulha lilek...
A4 Hares sew...

Xena 2: Hanut

Żewġ nisa: Maria mara ta' madwar 35 sena, għandha xi 6 xhur tqala, l-ewwel tarbija. Maria hija l-Manager tal-hanut. Magħha hemm Sarah, tfajla ta' madwar 19-il sena, sales girl. It-tnejn qedgħin jitnu xi hwejjeġ u jirrangawhom, waqt li Maria kultant tikteb xi kummenti fuq file li għandha fidha.

Maria X'hin sar?

Sarah Ma sarux id-disgħa neqsin għaxra.

Maria Tajjeb mela nilhqu nlestuhom dawn qabel ma nifthu. Għandna ġurnata twila llum, naħseb għandhom jigu xi agenti b'xi affarijiet. Isma' għal xi l-erbgha ha jkolli nhalli ftit il-hanut fidek għax għandi bzonn nitlaq. Għandi *meeting* ma' Peter.

Sarah Peter? Peter - l-Executive tal-Kumpanija?

Maria Iva. Se joqgħod itellgħani l-ufficini tagħhom fl-erbgha ta' wara nofsinhar f'dik ix-xemx.

Sarah X'irid?

Maria M'ghandix idea... mhux xi *stock* ġdid tghid. Qas ilna ġimġha li dahhalna l-iehor, dawn m'ghandhomx xebe' - xi battikata ohra hux. (Pawza) Isma' ma tagħmillix pjaċir u tinzilli ftit isfel fl-istore u ġġibli kaxxa ohra minn dawn hux? It-taraġ sar jeqridni.

Sarah Iva, mela le.

Sarah tohroġ mix-xena u Maria tibqa' wahidha. Wara ftit jidhol Mark - ġuvni ta' xi 22 sena - nieqes mis-smieġh. Mark huwa ġuvni intelligenti u minkejja li t-taħdit tiegħu huwa ftit differenti u inqas ċar minn ta' persuna li tisma' jinftiehem sew, kapaċi jagħmel *lip reading* kif ukoll *sign language*.

Maria tinduna bih diehel - ovvjament ma tafx li nieqes mis-smieġh - ittih ħarsa u waqt li terġa' ddu (dahra lejha) biex tkompli, tghidlu:

Maria *Sorry* hi, ghadna magħluqin.

Mark ma jkunx fehmha u jibqa' diehel.

Maria *Sorry*... hi, ma smajtnix? Magħluqin, għadhom mhux id-disġha.

Mark jinduna li hemm xi haġa mhux f'postha. Ihares lejn il-bieb, ihares lejn l-arloġġ u jifhem.

Mark Skużani... (meta jara lil Maria tatih ħarsa ftit irritata)... ma nismax.

Maria (Tinbela') Iiii, *sorry* hi, ma ndunajtx... (tgholli lehinha u tibda tagħmel ħafna sinjali ftit grotteski) MAGĦLUQIN... CLOSED...

Mark OK, OK, fhimt... ha nistenna barra...

Mark iwarrab ftit fil-ġenb u jistenna. Sadanittant terġa' tidhol fix-xena Sarah.

Sarah Kont qed tghajjatli?

Maria (Tisthi) Le, le... għax dahal dak il-ġuvni... trux miskin...

Sarah Trux?

Maria Mela jaħasra... ma ndunajtx bih mill-ewwel, baqa' diehel u ma semagħnix ngħidlu li għadna magħluqin.

Sarah

Ara jahasra, miskin, ġuvni bhal dak...

Maria

Taf kif inksirt- imma fejn tobsor hux?

Sarah

Heqq m'hemmx x'taġmel dawn affarijiet li jġru, m'ghandekx tort.

Maria

Minn daqshekk vera, imma tisthi xorta. X'taġmel hux... isma' d-disgħa daqqu?

Sarah

Iva, nahseb li saru.

Maria

Mela aħjar nifthu... ara li l-cash register mixgħulha. (Tmur lejn Mark- terġa' tibda titkellem tgħajjat u ssimplifikat iżzejjed)
FTAĦNA TA HI!

Mark - li qisu ftit irritat jagħmel sinjal b'rasu li fehem, jidhol u jibda jdur. Maria tibqa' ssegwih b'għajnejha. Wara ftit tmur lejha, u ttaptaplu fuq dahru ftit iktar bis-saħħa milli suppost. Mark jieħu qatgħa u jdur lejha.

Maria

Ghandek bzonn xi għajnuna?

Mark

Le, grazzi, qed nara.

Sarah

(Tkellem lil Maria) Staqsih x'għandu bzonn ha tkun tista' tfittixlu.

Maria

(Iddur lejn Mark) X'ghandek bzonn hi, forsi nista' nsiblek?

Mark (Ftit irritat) M'hemmx għalfejn - grazzi. U fhimtha (juri lil Sarah)... m'hemmx għalfejn tghid lilek.

Mark ikompli jdur. Maria terġa' tmur lura lejn Sarah.

Maria (Lil Sarah) Jaħasra hux, x'piena ma tkunx tisma'?

Sarah Biċċa xogħol ha ngħidlek tafx.

Maria Dak l-inkwiet tat-tfal... (thares lejn żaqqa) dejjem tispera li jkun u f'saħħithom u jkun (kważi tghidha minn taht)... normali.

Mark kien qed iħares lejha bla ma kienet qed tinduna. Jaqralha xufftejha.

Mark Jien ma nħossnix li għandi inqas minn min hu 'normali'... (meta jara lil Maria xxokkjata li fehmha)... bil-lip reading nifhem kważi kolloxx... (Jaraha għadha ma fehmitx) lip reading... naqra ix-xufftejn.

Maria Skużani... mhux hekk ridt infisser...

Mark (Irritat) Insieha... m'intix l-ewwel waħda.

Mument ta' pawża skomdu.

Mark (Juriha flokk) Ghandek iswed minn dan?

Maria Ha nara hi... iswed? Minn dan? Ghandna minn dan Sarah?

Sarah Ma jidhirlix ta'... mingħalija blu kien fadal... ara jridx blu...

Maria Tippreferi...

Mark Blu ma rridx...

Sarah (Iktar kemm is-sitwazzjoni tiggrava iktar jippruvaw jagħmlu milli jistgħu imma iktar tghaġġel biex titkellem) Mela ngiblek iswed imma differenti, imbagħad pruvah, ara jiġikx u fil-kas ingiblek oħrajn?

Mark Ma fhimtekx... tista' titkellem iktar bil-mod?

Maria (Taqbeż fin-nofs- tghajjat) INGIBLEK ISWED? IMMA DIFFERENTI! (Tibda timmima l-azzjonijiet) PRUVAH? INGIBLEK OHRAJN?

Mark Le, nippreferi minn dan.

Maria U ha ngiblek mill-iehor? Joqgħodlok pulit ta!

Mark Le grazzi, ara hallieha...

Maria U le, issa nfitxlek iehor forsi nsibu xi haġa simili...

Mark Grazzi issa ngħaddi darb'ohra... sarli l-hin...

Maria Oqghod! Ghax nahseb issa qed niftakar-mingħalija kien baqghalna xi tnejn- ha naralek fil-kamra ta' wara. Sarah hu hsieb ftit int.

Maria tohroġ mix-xena u jibqgħu Mark u Sarah. Skiet skomdu. Mark jidher li daqt jitlef il-paċenzja. Sarah thossha skomda ma tafx x'se tagħmel. Wara ftit:

Sarah (Tkun ser ittaptaplu fuq dahru- terġa' tgholli lehinha)... Mister... *sorry*... tiehux ġhaluha tafx... dik ghax tant tkun trid tghinek.

Mark (Jagħmel sinjal bħal qisu jrid jghid 'hallieha'- imbagħad wara ftit) Jimporta ngħidlek xi haġa?

Sarah (Għadha qed tghajjat) Iva, mela le!

Mark Meta tkellimni... jew tkellem lil xi hadd bhali... għalxejn tghajjat.

Sarah X'igifieri?

Mark Għalxejn tghajjat biex tkellimni... bil-*hearing aid* nisma' persentaġġ zġhir hafna hafna tal-ħsejjes madwari... igifieri jekk tgholli l-volum għal xejn.

Sarah (Imbarazzata) Skużani... ma kontx naf...

Mark (Jitbissem u jirrilassa ftit) Għal darb'ohra... żball komuni. X'jismek?

Sarah Sarah.

Mark Mark. Ghandi pjaċir.

Jiehdu b'id xulxin.

Sarah Nahseb imdorri b'sitwazzjonijiet bħal dawn.

Mark Mhux hażin. Hafna nies l-anqas biss jindunaw li meta jagħmlu hekk jistgħu joffendu lil nies neqsin mis-smieġh bhali. Sforz ta' kemm ma jkunux infurmati ukoll. U din il-haġa tirritak?

Sarah U din il-haġa tirritak?

Mark Normalment le, imma ġieli nkun f'sitwazzjoni fejn ninharaq ftit iktar mis-soltu. Iktar milli ghax ma nkunx nista' nagħmel li rrid ,hafna drabi nirrabja ghax ma *jhallunix* nagħmel l-affarijiet li kapaċi nagħmel wahdi mingħajr l-ghajnuna ta'

hadd. Imma hafna nies jahsbu li ghax ghandek limitazzjoni fis-smiegh ghandek ukoll limitazzjoni fidek, fsieqek, fkif tahseb- u jittrattawq qisek xi idjota li m'hu kapaçi jagħmel xejn waħdu.

Sarah Ghandek raġun tiffrustra ruhek fuq hekk.

Mark (Jitbissem) Mur għidilhom li ili tnejn u għoxrin sena ngħix hekk- naħseb drajt niehu hsieb tiegħi nnifsi xi ftit le?

Sarah Kultant dak li jkun jagħmel żbalji hekk... kif taqbad tghid... mhux ghax irid.. imma issa nwieghdek li issa li tkellimt mieghek noqghod aktar attenta.

Terga' tidhol Maria- bi flokk iswed fidha kif xtaq Mark.

Sarah Ha niehu hsiebu jien Maria... imbagħad inkellmek ftit... halli fidi

Xena 3: Kċina

Ġina, mara ta' xi 48 sena qed iddur minn post għall-iehor tal-ispazju qisha qed tipprepara biex toħroġ x'imkien. Liebsa pjuttost pulit u qed tirraġa u tiġbor xi files. Fl-istess hin qed titkellem fuq il-*mobile*.

Gina (Fuq il-*mobile*) Lara, hi, int mhux kwarta ilu kellek tkun hawn? Mhux imbilla t-tifla bil-*holidays* u bla skola, xorta rridha tagħmel ir-*revision* u jien ma nhallsekx biex toħodha *easy anyway*. Għaġġel ghax daqs nofs siegħa oħra rrid nitlaq. Għandi ġurnata mimlija llum!

Taqta' u tinda tonfoħ u tibqa' ddu tftitex xi haġa li qisha ma tistax issib.

Gina (Tparla waħidha) Iva, kif iktar kemm tkun mghaġġla... hawn Mark hi...

Jidhol Mark, it-tifel ta' Ġina. Ġina minn xi daqqiet tuża' *sign language* ma' binha, kultant *lip reading*. Mark jidher ftit irrabjat.

Gina X'garalek hi?

Mark (Irrabjat) Kif għajjejt...

Gina X'int tghid hi?

Mark Johduli saħhti kultant. Nahseb dort hamest iħwienet dal-ghodu, għalhekk nobghod immur nixtri.

Gina Ma nqdejtx?

Mark Mhux minn kollox. Il-flokk xtrajtu- kien hemm tfajla jisimha Sarah, tkellimna ftit u għenitni. Imma l-bqija dižastru, kulhadd jittrattani ta' idjota - imbagħad qabziti u ġejt 'l hawn.

Gina U tagħtix kashom hi, mhux ġieli tkellimna fuq dil-biċċa xogħol...

Mark Imma jien mhux stupidu! X'hin mort il-bank taf kemm bdew iħarsu n-nies l-oħrajn li kien hemm! Tghidx kemm stħajt.

Gina Hallasthom l-eżamijiet?

Mark

Le, l-iskrivana ta' wara l-ħgieġa bdiet tghajjat u ma setgħetx tifhem li ridt inhallas għal 2 eżamijiet differenti. U wara li qatgħet qalbha riditni mmur inkellem skrivana oħra u kulhadd iħares, kien hemm kju twil, u kien sarli l-hin u qbadt u ġejt 'l hawn.

Gina

Issa għada jekk trid niġi miegħek...

Mark

Le, ma rridx, jien kapaci nieħu ħsieb dawn l-affarijiet wahdi... għandi tnejn u għoxrin sena, min jarani mal-*mummy* qisni mhux kapaċi wahdi! X'kisra!

Gina

Imma l-eżamijiet trid thallashom.

Mark

U jien *naf* kif inhallashom! U bdejt nifhem x'kienet qed tghid! L-iskrivana ddeċidiet għalija li mhux qed nifhem! Naf nirranġa wahdi... issa nirranġa... ara halliha... fej sejra?

Gina

Għandi xi qadi dalghodu mbagħad iktar tard wara nofsinhar għandi *interview*.

Mark

Oħra?

Gina

Iva, oħra Mark, irrid insib xogħol iehor malajr kemm jista' jkun la l-ghaziż *manager* tal-kumpanija ddeċieda li jagħlaq hekk f'daqqa u jhallini lampa stampa... dak li nieħu jien, inkwiet biss ma' wiċċi.

Mark Id-*daddy* jtik flus imma- qedghin komdi hafna... proprjament nahseb qedghin komdi zzejjed, m'ghandekx ghalfejn taħdem.

Gina Tantx tgħajjat ibni... komdi iva, imma għandna hafna spejjeż u l-paga tiegħi ma' ta' missierek tagħmel tajjeb hafna. Għadek ma tafx il-kontijiet kollha li għandna. Għandi l-miżata tal-iskola t'oħtok biss biss tqabbadni sturdament kull darba li nirċivuha - u lilek hallasnilek ukoll, qatt ma bqajna lura.

Mark Iva, pero` nahseb hemm affarijiet li nistgħu naqtgħu- għandna bżonn *maid* għad-dar U *tutor* għal oħti?

Gina Mela m'għandnix bżonn Mark! Oħtok waħidha ma tistudja xejn kieku... jien m'għandix ċans u paċenzja u ma rridhiex taqa' lura. U rigward tindif... kieku kif qatt stajt inlaħhaq max-xogħol- taħseb li kolloxx kien isir waħdu? U apparti minn hekk mur oqgħod b'ilsien shabi kieku ngħidhom li flok mort nagħmel id-dwiefer qattajt nofs ta' nhar nahsel l-art.

Mark Imma qatt ma kellek ċans għax kont tmur taħdem - jekk tkun hawn ikollok ċans.

Gina Mhux il-punt Mark! Jiġifieri għax għandi tmienja u erbgħin sena u kelli t-tfal u hdimt għal żmien twil - jiġifieri għamilt kull ma kelli nagħmel? Daqshekk?! Lesta?! M'għandux ikolli naqra kapriċċi jien? Għandi nixjieħ u noqgħod hawn ġurnata shiħa nahsel u nnaddaf u naqbad inżarma l-bqija ta' ħajti u nistivaha fuq xi xkaffa minsija x'imkien? Jien mhux għall-flus biss irrid naħdem Mark. Flus biex *nghixu* għandna. Imma m'għandux ikolli lok għal ftit lussu ukoll?! Wara das-snin kollha b'din it-tip ta' ħajja?! Mhux il-punt.

Mark (*Eżasperat*) Claire, fejn hi?

Gina Oħtok qiegħda fuq, fuq il-kompjuter, sakemm tiġi Lara u jibdew ir-*revision*... dik ukoll... kellha tasal kwarta ilu, ħa gġeninni dik it-tifla. Imma, bil-ħaqq, qed niftakar, ffit qabel ma' nitlaq - irrid inlaqqak ma' Anita.

Mark Min hi?

Gina Il-*maid* il-ġdida.

Mark X'sar minn Rita?

Gina

Rita daqshekk ser taħdem magħna. Ili hafna nsib il-ħmieg warajha, ma kenitx qed tagħmel xogħolha sew... u riditni nżidilha fil-paga ukoll, x'wiċċ tost. Issa għandna lil Anita. Bdiet illum - ilha hawn minn kmieni dalgħodu. Jekk nerga' nibda naħdem ma' ndumx, xi hadd irid jagħmel ix-xogħol hawn ġew le! U... Mark... biex navżak. Din... Indjana.

Mark

Indjana?

Gina

Iva, tgħidlix kif spiċċat hawn Malta, u lanqas irrid inkun naf... imma Mrs. Wallis biha taħdem, u *hard-working* hafna qalet... u thallasha hafna inqas milli kieku kellha *maid* Maltija... żgur hafna inqas minn Rita *anyway*. Dawn b'kollox jieħdu gost... anki bil-ftit...

Tidhol Lara.

Gina

Waslet hi. Taf x'hin hu dan sinjorina?

Lara

(*B'ton li vera mhux iddispjaċut*) Skużani Mrs. Tabone, tal-linja damet.

Gina

Skużi dawn. Ismagħani Lara, it-tifla qiegħda tistennik fuq. Imma qabel xejn ha ngħid lilek ukoll. Mil-lum filgħodu ha jibda jkun hawn Anita, il-*maid* Indjana l-ġdida-minflok Rita. Ha navża lilek ukoll Lara, zomm għajnejk fuqha int ukoll. Ara li xogħolha tagħmlu sew u oqgħod attenta li ma' tmurx, jien naf ittawwal idha... daw l-Gharab ma nafx jien ma tantx nafdahom...

Lara

Jekk *Indjana* ma naħsibx li jsejħulha 'Għarbija' propjament...

Mark U ija, mhux xorta tinten...

Lara Mhux xi haġa sabiha li għadek kif għidt!

Mark Qed niċċajta!

Lara Dawn mhux affarijiet fuq xhiex tiċċajta!

Mark U iva, kemm se toqgħod iġġibha bi kbira!

Lara Le, Mark, mhux qed iġġibha bi kbira. Qatt
 ħsibt kemm kellha tbatu din it-tfajla biex
 titlaq minn pajjiżha, tħalli kolli warajha
 u tiġi hawn. Ma taf lil hadd? Min jaf kemm
 hu diffiċli għaliha li titlaq kull ma tħobb
 u taf warajha biex forsi tkun tista' tghin
 lil familja minn daqshekk il-bogħod.
 'Ċajta' bħal m'għadek kif għaddejt int vera
 turi disrispett. Min jaf kemm hi mbeżża'
 u waħidha. Qatt pruvajt timmagina lilek
 flokha?

Mark jinbela' u jxengel spallejh.

Gina Insomma, Lara... nippreferi ma toqgħodx
 hdejn it-tifla... ma jmorru jarawha
 sħabha ta' l-iskola... jien naf joqgħodu
 jibbuljawhieli... *prevention is better than
 cure* le?

Tidhol Anita. Tfajla Indjana. Kwietta u ħabrika. Qed tiknes.

Gina (Tkellimha bħal li kieku kienet xi hadd
stupidu). Hawn hi ara... Anita, *look here*
 hi, *this is my son and this is Lara my*
daughter's minder... you do what they say
OK? I'm leaving... you do your work then
go, I left you money near door. Ok? Mela
 jien sejra ngħib il-basket minn fuq imbagħad
 nibqa' hierġa. Tinsilix dak ir-*revision* Lara!

Gina titlaq.

Mark Jien ha mmur fil-kamra tiegħi. (Lil Anita -
b'certu arroganza) *Get me glass of water.*

Lara (Irritata) Mur fuq, issa ngħibilek l-ilma jien u
 sejra hdejn Claire.

Mark ixengel spallejh u jitlaq.

Lara (Lil Anita) *He is lazy.*

Anita *He is lady's son.*

Lara *So what? Very arrogant, all of them.*

Anita When you need money, arrogant doesn't matter. You shut up and work.

Lara Don't let them order you about.

Anita (Titbisseem) It is ok, last lady I worked for before here, she wanted me at her house at 5 in the morning, I work till late at night and I earn same money lady here is giving me- here I work less hours, same money. Not bad now, I don't mind.

Lara Yes, but still it's little pay.

Anita If I don't accept this money, I have no money at all. I need to pay rent and send some money to my mother in India. Very important for me to send money. They wait for it every month. Otherwise, they won't have enough for food. I have 4 sisters and 2 brothers - all young. But for now I am happy.

Lara For now yes. I know what I am telling you. But... this... secret... between you and me... I have been applying for jobs. I have been studying. Very soon, I leave. You do the same.

Anita Very good for you. Very good. I study a bit back in India too- but here no use, I have to do any job to get money. I need money- to send to my family home. But, now I go in kitchen... lady left a lot of things for me to do. By the way... my name is Anita.

Lara Lara.

Iddoqq il-qanpiena. Lara tmur tara min ġie.
Jitfaċċa John, ġuvni żaġħżuġħ ħabib ta' Anita.

Lara Nista' nghinek?

John Iva, hawn Anita?

Lara Anita? Iva, ġhadha kif marret fil-kamra l-oħra. Min nghidilha li int?

John John.

Lara Stenna ftit hawn ħa nghidilha.

Lara toħroġ mix-xena. Wara ftit toħroġ Anita.

Anita John?

John Hi, Anita.

Anita What is wrong? Something happened?

John No, no, don't worry. Listen, is it a bad time?

Anita *No, but better tell me before lady of house see you.*

John *Listen can you give me the landlady's telephone number?*

Anita *Yes, but wasn't I supposed to give it to you tonight?*

John *Yes, I know. I'm sorry I came here. But I only have time to go see the apartment now. My landlord said I need to be out of my flat by the end of this week.*

Anita *Oh, that's not good. Ok, let me write it here for you. (Tikteb)*

John *Thanks a lot.*

Anita *No problem, good luck!*

Xena 4: Appartamento Ġdid

John qed ikaxkar bagalja u xi basktijiet. Pauline, mara ta' xi 40 sena tidher qed iddawru mal-kamra u tispjegalu xi affarijiet. Pauline hija s-sid ta' l-appartament.

John Skuzani li l-bieraħ ċempiltlek tard, imma ż-żmien kien qed jagħfas, u meta l-ħabiba tiegħi Anita tatni n-numru tiegħek htaft l-okkażżjoni.

Pauline Min fejn ġabbitu n-numru l-ħabiba tiegħek?

John Ma nafx, probabbli rat il-kartellun barra. Ma tghix bogħod wisq minn hawn.

Pauline Fhimt. Mela, il-kera niġborha l-ewwel ġimgha tax-xahar. Jien noqgħod żewġ kantunieri bogħod minn hawn, jiġifieri m'għandiex tkun problema niltaqgħu biex niġborha.

John Kollox sew.

Pauline Barra minn hekk darba kultant niġi nittawal ftit, kemm nara hux kollox orrajt, hemmx bżonn xi *maintanace*, hux kollox sew...

John M'għandekx minn xhiex tinkwieta sinjura.

Pauline Mela, sakemm tibda tippostja xi affarijiet ha mmur sal-kamra ta' wara ha niċċekkja ftit hemmx b'zonn ingiblek xi bozza għax mingħalija kienet inkisret.

John Kompliment sinjura.

Pauline toħroġ mix-xena. John jibqa' waħdu. Jiftah il-bagalja u jippostja xi affarijiet, hwejjeg, żraben. Johroġ ukoll diversi kotba fosthom ktieb ohxon. Ippogġiehom x'imkien viżibli. Wara ftit terġa' tidhol Pauline fix-xena.

Pauline Kelli raġun, il-bozza kienet inkisret. Però tinkwetax sal-lejla stess inkun biddilthielek.

John M'għandekx għaġla sinjura, ngħaddi mingħajra għalissa.

Pauline Tajjeb. Mela, la tissetilja ftit nerga' ngħaddi nara hux kollox sew.

John Għaddi meta trid.

Pauline tkun ser timxi 'l barra, imma tintebah bil-kotba li jkun hemm stivati fuq xulxin.

Pauline Thobb taqra qisek.

John Iva, hafna. Meta nsib ċans l-iktar haġa li nhobb nagħmel.

Pauline Sabiħ il-qari... (tibqa' tqalleb)... hawn qed nara għandek interessi pjuttost vasti f'dak li taqra!

John Iva, niprova naqra ftit minn kollox.

Tara l-ktieb ohxon.

Pauline (Tiċċajta) Dan x'inhu, kemm hu ohxon? Jien qas f'sena ma naqrah kieku!

John Dak mhux eżattament ktieb. Fis-sens, ktieb (jitbissem), imma huwa ktieb hafna iktar importanti għalija mill-ohrajn kollha.

Pauline Għaliex?

John Dak huwa il-ktieb li nużaw fir-religjon tiegħi

Pauline Ir-religjon tiegħek? Mela int mhux Kattoliku?

John Le sinjura m'inhix. Problema sinjura?

Pauline (Tisserja) Imma int mhux Caruana kunjomok?

John Iva, sinjura. Il-mama' tiegħi hija barranija, il-papa kien Malti u Kattoliku. M'għadux magħna llum.

Pauline

Allura għaliex ma hadtx ir-religjon ta' missierek?

John

Il-papa' miet meta kont żgħir hafna. Rabbietni ommi, għamilna żmien ngħixu f'pajjiżha. Ġejna lura Malta meta kelli xi għaxar snin.

Pauline

Jiġifieri għadek mhux Kristjan?

John

Iva, sinjura. Jien reliġjon wahda biss prattikajt hajti kollha. Dik t'ommi.

Pauline

Imma m'għidtlx qabel!

John

Kienet ser tagħmillek differenza sinjura?

Pauline

Jien m'għandi xejn kontra min mhux Kattoliku, imma jekk ser jgħixu f'dari nkun nippreferi niġi avzata.

John

Jiddispjaċini sinjura li ma semmejt xejn, ma hsibtx li kienet ser tkun problema. Nista' nassigurak li l-kera ser inhallasha fil-hin u ha nohodlok hsieb il-propjetà tiegħek. Ma narax għaliex ir-religjon tiegħi tista' tagħmel differenza.

Pauline

(Ftit iktar żorra minn qabel - taqleb il-kliem)
Insejt ngħidlek li ma niehux gost li gġib hafna nies fl-appartament.

John

(Ftit sarkastiku) Nies inġenerali jew nies mhux Kattoliċi?

Pauline

(Tinkiser) Nies inġenerali.

John

Int taf, l-appartament huwa tiegħek.

Pauline

(Difensivament) Dan huwa blokk appartamenti, taf iddejjaq lill-familji l-oħra. Fhimtek.

John

Pauline

(Issir aktar difensiva) Kif ġa għidtlek- din mhux kwistjoni għax int mhux Kattoliku.

John Sinjura, jien ili Malta dawn l-ahhar tnax-il sena. Inhossni Malti daqs haddiehor, u shabi stess huma kemm Kattoliċi kemm ta' reliġjonijiet oħra. Jekk int tippreferi li ma ngibx nies hawnhekk, għandek kull dritt għax il-propjetà tiegħek. Però nista' nassigurak li lanqas kieku shabi kollha kien ta' reliġjon mhux Kattolika konna ser ingibu ruġna u niehdu hsieb dan il-post daqs li kieku konna tal-istess fidi tiegħek.

Pauline Jien ma kont qed nalludi għal xejn.
John U lanqas jien mhux qed nalludi għal xejn. Imma issa drajt ir-reazzjoni tan-nies meta ngħidilhom li jien ta' reliġjon oħra. Minhabba li nidher Malti u kunjomi huwa komuni hafna, spiss niltaqa' ma' nies li jittratawni b'mod normali għax jassumu li jien bħalhom - ta' l-istess reliġjon. U lkoll ikunu xi ftit ixxokkjati li jsiru jafu li jien prattikant ta' reliġjon oħra. Ikun hemm min ikun moħħu miftuħ biżżejjed u ma tagħmillu l-ebda differenza, imma jkun hemm min f'daqqa wahda jibda jhares lejja b'mod differenti. Qishom jinsew li jien l-

istess persuna li jkunu iltaqghu magħha hames minuti qabel.

Pauline Jien ma nafx wisq dwar reliġjonijiet oħra.
John Sinjura, imbilli ma tkunx taf dwar stil ta' hajja jew twemmin differenti minn tiegħek ma fiha xejn. L-importanti ma tiġġudikax dwar dak li ma tafx.

Pauline (Tistħi) Jien ili nikri dan l-appartament għaxar snin, qatt ma kelli lil xi hadd li kien minn reliġjon oħra, jgħix hawn.

John Sinjura, l-aktar li nista' ngħidlek huwa li għalija tista' tghaddi hawn meta trid u tiċċekkja li l-affarijiet huma kif tixtieq int. Jekk trid nista' anki nfehmek x'jinvolvi t-tweemmin tiegħi. Il-festi li niċċelebraw, u anki kif nitolbu.

Pauline Għalija l-importanti li tohodli hsieb il-propjetà

John Diġà assigurajtek li m'hemmx minn xhiex tinkwieta.

Pauline (Tisserja - inqas żorra) Kollox sew. Mela ftehmna. Jien nibda ngħaddi xi kultant.

John Kollox sew.

Xena 5: Ġnien Pubbliku

Fuq bank naraw lil Catherine, tfajla ta' xi 25 sena bil-qieghda fuq bank tistenna. Wara xi ftit sekondi jidhol John, għadu libes pulit u bil-bagalja mix-xena ta' qabel din.

- John** Ilek tistenna?
Catherine Le, xi kwarta. Kif mort?
John Soltu.
Catherine Bil-haqq xtrajtlek xi haġa... (Tohrog kaxxa)
John Isma, Cath... xtaqt...
Catherine Ejja iftaħha!
John OK... (Jiftaħha)
Catherine Ingravata! Ghax ilek iddur biha dik!
John Grazzi... isma' ridt nghidlek...
Catherine Ejja, ha nirrangahielek...
John Ok...
Catherine U x'ridt tghidli? Kellna niltaqgħu biex nitkellmu.
John Propjament int bdejt dak li ridt nghidlek bla ma taf.
Catherine Fliem sens?
John Jien u int.
Catherine (Tieqaf) Ghidli.

- John** Nahseb li aħjar nieqfu nohorgu flimkien.
Catherine (Ixxokjata) Ghaliex? Hadt għalik għal li għadni kif għidtlek? Ma tafx li jien nitkellem kif nahsibha? Ghadek ma drajtnix!
John Mhux għalhekk biss Catherine.
Catherine Mela għaliex?
John Issa ilna ftit niltaqgħu, u nhoss li wasalna f'punt fej irridu nibdew nahsbu ftit għal quddiem.
Catherine Imma fil-komunità tat-twemmin tiegħek jiġu aċċettati relazzjonijiet minn religjonijiet differenti le?
John Iva.
Catherine Allura x'inhi l-problema?
John Inhoss li hemm wisq differenzi bejnietna, differenzi li 'l quddiem għad jikreawlna l-problemi u forsi mbagħad ikun tard wisq biex nagħmlu xi haġa dwarhom.
Catherine Ghax forsi niżżewġu u jkollna żewġ religjonijiet differenti? Imma int stess għidli li din hija xi haġa aċċettata fit-twemmin tiegħek!
John Naf, li qed tghid huwa kollu minnu.
Catherine Allura x'inhi l-problema?
John Trid tkun taf?

Catherine Kieku mhux qed insaqsik.

John Catherine, jekk eventwalment naslu li niżżewġu, jien mhux ha nkun qed niżżewweġ lilek biss imma mieghek ser nieħu ukoll dak kollu li tagħmel parti minnu int.

Catherine F'liem sens...

John Familtek Catherine! Xogħol! Shabek!

Catherine Imma s'issa qatt ma kellek problemi...

John U persważ li *minn barra* qatt mhu ser ikolli. Imma naf li familtek mhux kuntenta bl-għażla li għamilt. Niftakar kemm kien dhuli għal bidu li sirt naf lil missierek... imma minn meta sar jaf li jien għandi reliġjon differenti minn tiegħu baqa' jzomm id-distanza.

Catherine John, jien taf li għidtlek li ma rridx nikkonverti, minkejja li kultant inħoss ċertu pressjoni li dan għandu jsir. Imma s'issa dejjem konna tajjeb le? Qatt ma hassejt li kien hemm xi problema bejnietna għax għandna żewġ reliġjonijiet differenti. Fl-aħħar mill-aħħar jekk nibqgħu flimkien u forsi xi darba niżżewġu mhux lili ser tizzewweġ?

John Għandek idea f'kemm sitwazzjonijiet skomdi nsib ruħi li inti qas biss tinduna bihom?

Catherine X'sitwazzjonijiet huma dawn?!

John Li bniedem, ma nafux, jagħlaqli l-bieb f'wiċċi nasal nadru, nifhem li forsi ma jifhimx jew inkella jhossu mhedded mid-differenzi li hemm bejnu u bejni. Imma għaliex għandi nhossni ħuta barra mill-ilma fil-familja li forsi 'l quddiem għad tkun il-familja tiegħi?

Catherine Iġifieri qed tgħid li familta tiddiskriminax għax int ta' reliġjon differenti minn tagħna?

John Forsi mhux b'intenzjoni hażina... imma iva, ingenwinament, kultant...

Catherine Bhal xhiex?

John Affarijiet żgħar... hafna botti hux... jien naf, bhal per eżempju il-festi li jien ma niċcelebrax bhalkom, li ma niċcelbrax il-Milied, u ma nixtrix rigali bhalkom... il-fatt li ma mmurx quddies bhalkom nhar ta' Hadd. Ċerti botti żejda. Hadd qatt ma qal xejn imma nhoss li hemm din iċ-ċerta bruda lejja... anzi kważi kważi iktar minn bruda... din il-biża' li b'xi mod jien qiegħed fuq xi missjoni biex nibda nikkonvertikom bhali.

Catherine Imma il-mamà u l-papà dejjem kienu ġentili miegħek...

John Mhux dak il-punt Catherine. Intant missierek mill-ewwel assumma li jien bdejt nohroġ miegħek biex ndawwarkom kollha bhali! Niftakar l-ewwel darba li kellimtu... kien qalli "Hawn ġew hadd mhux ha jdur bhalek tafx!".

Catherine Il-papa qallek hekk?

John Ma kinitx dik l-intenzzjoni tiegħi li nidhol ffamiltek. U naf li kulhadd ser ikun dejjem ġentili miegħi... imma li tkun ġentili ma' xi hadd ma jfissirx li tkun qed taççettah.

Catherine Ma kontx naf... jiddispjaçini.

John Il-punt jibqa' li jien xtqat inkun parti minn familtek għax jien irrid inkun miegħek. Xejn iktar. Ma ridt nikkonverti lil hadd. Ridt lilek. U daqshekk. Imma kif qed tara diġà issa, fil-bidu, hemm hafna intoppi. Allura nahseb li aħjar nieqfu issa milli aktar tard. Ma nistax niehu lilek mingħajr familtek u dak kollu li tagħmel parti minnu int.

Catherine Mhux ser tbiddel fehmtex?

John (Qalbu maqsuma) Le, jiddispjaçini. Id-deciżjoni hadtha.

Xena 6: Appartamento

Andrea, tfajla gay ta' madwar 28 sena qiegħda titkellem fuq il-mobile. Tidher eżasperata u għajjena.

Andrea (Fuq mobile) Imma Mr Farrugia l-anqas ilni siegħa li dħalt id-dar!... Iva naf, imma din l-*afternoon off* ilni li bbukkajtha kważi xahar ma nistax naqbad u nhassar il-pjanijiet kollha li kelli issa għax ilhaqt fthemt man-nies... iva naf... nifhem... imma jien... allura issa jien x'se nagħmel? Kollox sew mela... daqs siegħa oħra mela...

It-telefonata tispicča. Andrea tkun ser twaddab il-mobile fejn jiġi bir-rabja. Wara ftit sekondi tagħmel telefonata oħra.

Andrea (Fuq mobile) Hello? Robert... jien Andrea. Nathalie mhux hemm? Le, le hallieha nista' nghid lilek. Isma' Rob, jiddispjaçini imma mhux ser niġi illum. Naf, naf ara hallini...

ghadu kif ċempilli wiehed mill-*managers* u jridni nerga' nidhol xogħol... u mela ma bbukkajtx *leave!* Ili xi xahar!... Emmi ma nafx... għandu xi jgħidli li qed jissuspetta xi haġa... ma nafx dawn l-ahhar ftit gimghat vera qed ikun kattiv miegħi, iżidli x-xogħol għalxejn... jahtafni... sa fejn naf jien xogħoli dejjem sew għamiltu... imma x'nagħmel ngħidli li mhux ha mmur? Vera *broke* bħalissa ma naffordjax nitlef ix-xogħol, u taf int kif inhi s-sitwazzjoni, id-dar ma nistax immur jekk nitlef ix-xogħol u ma jkollix biex inhallas ir-renta t'hawn... taf kif qiegħda m'ommi u missieri... emmini ma nafx, jien vera noqgħod attenta... uff xi dwejjaq għamilt issa. Hares lil Nathalie għidilha ir-rigal tal-*birthday* ngħaddi nagħtihulha darb'ohra... vera xtaqt niġi l-ikla! (Tipprova tagħmel *cajta*) Mhux li ohti tagħlaq tletin kuljum! Insomma hallejtek.

It-telefonata tispicča. Andrea tibda ddur mal-kamra torganizza l-baskett għax-xogħol. Wara ftit tidhol Rachel, tfajla ta' xi 27 sena, il-*flatmate* ta' Andrea.

Andrea

Rachel

Andrea

Rachel

Andrea

Rachel

Andrea

Rachel

Andrea

Rachel

Andrea

Rachel

Andrea

Rachel

Andrea

Rachel

Haw, Rachel, mela wasalt digà?

Iva, lestejt ix-xogħol kmieni llum. U ċemplitli habiba tiegħi, għandha tgħaddi s'haw-
infatti nahseb daqs kwarta ohra hawn tkun.

Ahjar minni mela.

Għaliex x'gara? Fej sejra?

Xogħol.

Xogħol? Ma kellekx tiehu nofs ta' nhar *off*?

Hekk għamilt kieku, imma wiehed mill-
managers reġa' ċempilli u jridni nerga'
nidhol.

U l-ikla t'ohtok?

Heqq l-ikla t'ohti xej issa, mhux sejra ġa
ċempiltilha u avzajtha.

Ilek tant tistenniha!

Naf naf.

U possibli x-xogħol ma jistgħux jgħaddu
mingħajrek?

U mela ma jgħaddux.

Mela għaliex qed jagħmlulek hekk?

U jien naf.

Tahseb li jafu b'xi haġa?

Andrea Jien qatt m'ghidtilhom b'xejn. Imma dan l-aħħar ġieli qbadt xi tnejn minn tax-xogħol ipespsu u jtkellmu bil-mod u jieqfu hesrem kif nidhol jien fil-kamra.

Rachel Imma ġieli semmejtilhom xi haġa int - forsi mingħajr ma ndunajt?

Andrea Le, ma tarax. Qas qatt ma semmejt xejn. Ma nafx kif setghu skoprew. Wara li għamlu lil Tony vera qagħadt attenta.

Rachel Tony kien *gay* ukoll?

Andrea Iva, mela.

Rachel U keċċewh?

Andrea Ma keċċewhx, imma xi hadd ix-xogħol kien induna, għamlulu hajtu diffiċli u telaq hu kien. Allura tista' taħseb kemm qagħadt attenta jien minn dak iż-żmien 'l haw.

Rachel Isma', Andrea, forsi wara kollox qed timmaġina int...

Andrea Nippreferi kieku vera qed nimmaġina u mhux xejn. Imma ma nafx. F'daqqa waħda qisu kulhadd skomdu madwari. Anki fil-brejk qed nispiċċa waħdi ġieli.

Rachel U qabel ma kellekx din il-problema?

Andrea Le. Minn dejjem kont ningwalaha ma' tax-xogħol. Issa qishom anki dawk li kont inqatta' l-hin magħhom birdu ftit.

Rachel Ma jkellmukx?

Andrea U le, mhux ma jkellmuniex, imma ninduna li jzommu ċerta distanza f'daqqa waħda. Qishom ma jafux x'jaqbdu jghiduli u innutajt li jiddejq u jispiċċaw waħedhom miegħi.

Rachel U ngħid jien la int m'ghidtilhom xejn dawn fej saru jafu?

Andrea Emmuni, ma nafx. Kelma malajr tiġri. Kull ma trid hu li xi hadd li jaf li jien *gay* jitkellem, jitkellem ma' x hadd ieħor... il-kelma malajr tiġri.

Rachel Isma' Andrea, ma tistax thallihom jagħmlulek hekk. Hija avukat, trid inkellmu forsi jtik xi parir?

Andrea Le, le ara jfettilek. Ma tarax, jien nibza'.

Rachel Tibza' minn xiex? Isma', illum hawn liġijiet li jipproteġuk tafx? Tista' tfittex bil-liġi lil min jagħmel diskriminazzjoni ta' dan it-tip.

Andrea U ma tarax Rach, kumpanija kbira bhal dik! Lili farka hobz jarawni- dubbiena, qas nilhaq niftah halqi. M'ghandi sahha ta' xejn.

Rachel Li tiehu nofs ta' nhar *off* huwa dritt tieghek. Ma jistax icempillek *manager* siegha qabel u jghidlek terga' tidhol xoghol. U specjalment ma jistax jaghmel hekk ghax jaf li int *gay* u mhux kapaçi jifhem dan il-kuncett jew jacçettah! Vera mhux *fair*!

Andrea Ha tghid lili hux *fair*! Imma Rach, l-alternattiva l-ohra mhux sabiha, jekk ma mmurx nitlef ix-xoghol. U dik hi xi hağa li ma naffordjax.

Iddoqq il-qanpiena.

Rachel Nahseb waslet Catherine.

Andrea Ha mmur ingib il-basket l-iehor mill-kamra tieghi.

Andrea tohrog mix-xena. Tidhol Catherine li ltqajna maghha fix-xena ta' qabel din.

Catherine Hello Rach, grazzi talli sibt hames minuti. Naf kemm ikollok x'taghmel.

Rachel Ta' xejn, x'garalek? Vera kont tinstema' hazin fuq il-*mobile*. Ġralek xi hağa?

Catherine Iva. John. Hassarna.

Rachel Bis-serjetà?

Catherine Iva, kienet ilha gejjja. Imn'Alla inzertajt hadt il-ġurnata *off* illum ghax qas kien ikolli mohh ta' xoghol.

Rachel U le x-xoghol, toqghod tahseb xejn. Tista' tibqa' hawn kemm trid. Xejn xejn ma tantx niltaqghu ahna.

Waqt li qed jitkellmu terga' tidhol Andrea. Kif Andrea tara lil Catherine tiehu qatgha.

Andrea Rach, ma rajtx il-ġakketta tieghi hux?... Skuzani ma ridtx intellef.

Rachel Le, ma tarax. Andrea- tafha lil Catherine? Din il-*flatmate* tieghi Andrea.

Andrea (Qisha ser tippanikja ffit) Le, le ma nafhiex.

Catherine Ghandi pjaçir... wiçcek familjari...

Andrea Le, le, ma ltqajniex żgur...

Catherine Ma nafx... forsi naf lil xi hadd jixbhek.

Andrea (Skomda) Jista' jkun... isma' Rach, jien ha mmur inkompli llesti ghax daqt irrid nitlaq.

Rachel Kompli... u dwar dik il-bicca li ghidna ahsibha sew.

Andrea tohrog mix-xena.

Rachel Allura, John- daqshekk?

Catherine Iva. Kellna diskussjoni twila llum. Nghidlek il-verita ma stennejtx li ser ikellimni fuq hekk. Imma hass li kien wasal iz-zmien li nahsbu ghall-quddiem u li wara dan iz-zmien kollu xorta kien ghadu jhossu huta barra mill-ilma.

Rachel Mieghek?

Catherine Mhux ezatt, iktar ma' familti.

Rachel Imma nghid jien mhux mieghek qiegħed, mhux ma' familtek.

Catherine Jien ukoll hekk ghidtlu, imma minn banda nifhmu - certi affarijiet ma tistax thares lejhom b'mod izolat- trid tara pakkett shih. Kultant qisek tiddiskrimina bla ma taf.

Rachel U kultant ghax ma tkunx taf mod iehor ukoll.

Catherine Insomma ara ejja nbiddlu d-diskors ghax jaqbduni d-dwejjaq nahseb. Ghandek dar helwa!

Rachel Iva, ghal qalbi. Ghalissa taqadini. U Andrea *flatmate* orrajt hafna. Naqblu.

Catherine Tidher minn tagħna - però xorta ghadni konvinta li rajtha x'imkien iehor digà.

Terġa' tidhol fix-xena Andrea. Liebsa ghax-xoghhol.

Andrea Sejra jien Rach, narak illejla.

Catherine (F'daqqa wahda) Ghand *Farrugia & Associates!* Hemmhekk nafek!

Andrea (Nervuza) Jista' jkun...

Rachel U int kif taf?

Catherine Ghax ghadni kif bdejt nahdem hemm! Ridt nghidlek imma tant kont *busy* li ma lhaqtx. Ili xi gimghatejn biss imma digà drajt sew.

Rachel Mela tahdmu flimkien!

Andrea Mhux ezatt... Catherine nimmagina li tahdem fl-ufficji le? Jien *receptionist*.

Catherine Gejja l-istaff *barbeque* l-gimgha d-diehla?

Andrea Ghadni ma nafx...

Catherine Jien irrid nara lil min ser inġib *partner* issa, għax il-*boyfriend*... insomma m'għadux *boyfriend*... int ha tiġi mall-*boyfriend*?

Rachel (Qisha ser tiċċajta) Propjament naħseb diffiċli li Andrea jkollha...

Andrea (Taqbeż fin-nofs) Le, mhux mall-*boyfriend*... naħseb ha jkun xogħol.

Rachel (Ma tistax tifhem) Andrea x'int tghi...

Andrea (Ippanikjatha - tati harsa ddisprata lil Rachel u terġa' taqbeż fin-nofs-tkompli) Għax jaħdem ta' bil-lejl!

Catherine Tirrita ftit ruhek meta jiġri hekk hux... (idoqqilha l-mobile)... skużawni ha nirrispondih... mix-xogħol ara kumbinazzjoni... skużawni...

Catherine tersaq frokna fejn ma tismax lil Rachel u Andrea.

Rachel Andrea x'int thawwad? Minn mindu għandek *boyfriend*?

Andrea Skużani Rach, kelli nigdeb. Lil Catherine għaraftha minn x'hin dahlet. Wahda mill-*Executives* godda... ma rridx li ssir taf li jien *gay*... diġà għandi problemi kif jien... nitolbok, issemilha xejn...

Rachel U ejja Andrea... mela Catherine t'hekk!

Andrea Rach, wedgħni li ma tghid xejn! Jien ma nafda lil hadd u aħjar kelma inqas milli żejda... ma rridx li forsi bla ma tafx taħarbilha xi kelma x-xogħol. Malajr tiġri l-kelma u konferma jonqoshom bħalissa biex ikompli jgħaksuni... nippreferi gidba żgħira... jekk jogħġbok wegħdni...

Rachel Orrajt, inwegħdek, tinkwetax mhu ser insemmi xejn...

Andrea Grazi, ha nhallik issa għax ha jsirli l-hin... grazi Rach, nitkellmu iktar tard.

Andrea toħroġ mix-xena. Rachel tpoġġi, hosbiena. Wara ftit Catherine ittemm it-telefonata.

Catherine Tax-xogħol... ma jhallunix kwieta. Telqet il-ħabiba?

Rachel Iva, sarilha l-hin.

Catherine Mill-ewwel dehrli li għaraftha! Ma ninsihx malajr wiċċ jien. Probabli naraha jien u diehla filgħodu. Qeghdin grupp helu ir-*receptionists*. Jahdmu hafna u vera minn tagħna. Avolja ngħidlek il-verità smajt li hemm xi taħwid...

Rachel X'taħwid?

Catherine Milli smajt biss... hemm xi hadd naqra *mxaqleb*...

Rachel (*Zorra*) Em... naħseb *gay* ridt tfisser hux Cath...

Catherine U ija nsomma... *gay*... ha ngħidlek imm'Alla ma naħdimx *reception* jien... għax tkun taf hemm xi hadd naqra *hekk*... ma nafx titfantas ftit taf kif...

Rachel Titfantas ghaliex?

Catherine U jien naf Rach... *receptionists* nisa kollha... tiġix tghidli li ma tiddejjaqx kieku ta...

Rachel Mela għax tfajla tkun lesbjana u taħdem man-nisa jiġifieri żgur se ddejjaq lin-nisa kollha li tara?

Catherine Heqq ara l-oħra jien naf...

Rachel Bl-istess mod li għax int thobb l-irġiel taqbeż fuq kull raġel li tara hux hekk?

Catherine U ija Rach, ha noqgħodu ngebbduha... insomma fhimtni.

Rachel Le, Catherine ma fhimtekx. Mhux biżżejjed li min hu *gay* diha' jaffaċċa hafna problemi... qlajjiet fuqu jonqsu!

Catherine U ajma, qlajjiet! Probabli jiċċajjaw kienu qedghin! Ma nafx jien eżatt x'qed isir hux...

Rachel B'ċajta u mhux għadek ma tistax tifhem kemm xi haġa bħal din tista' twegġa' u tohloq problemi fil-ħajja ta' xi hadd li għax inzerta hu *gay* ikollu joqgħod ibati l-konsegwenzi ta' ċajt bħal dan!

Catherine Imma... isma' wara kollox... din mhux għażla tagħhom li jkunu *gay*!

Rachel Li tkun *gay* mhux għażla! Taħseb li huwa sew li għax ma tifhimx xi haġa li int ma thossx, jew thossok mgħedded minnha tghakkes lil xi hadd dwarha? Iġieghu jigdeb? Jahbi? Bħal li kieku mhux diġà dak li jkun iħossu konfuż, isolat u differenti. Kull ma jkollu bżonn lil xi erbgħa minn nies li sforz in-nuqqas t'edukazzjoni tagħhom jaħlu ħinhom jivvintaw u jassumu affarijiet li m'ħumiex vera!

Catherine Rach, jien ma vvintajt xej!

Rachel U jien naf li int ma vvintajtx Cath imma arak ha... għax smajt nofs ta' kelma diġà lesta temminhom! Kieku kienu qed jgħidu hekk fuqi kont temminhom daqshekk

malajr? Jew inkella, hares lejha mod ieħor. Kieku dawn il-qlajjiet kienu qedghin jinqalghu fuqek - kif kont thossok? Qatt pruvajt tpogġi lilek innifssek flok din it-tfajla?

Catherine Imma mhux qed jgħidu għalik! Qas li qed jitkellmu fuq shabi!

Rachel Appuntu! Dawk li mhux shabek jaf ikunu shab haddieħor tafx! U wara kollox Cath, *gay* u mhux- x'differenza tagħmel?!

Xena 7: Reception

Andrea qiegħda bilqiegħda ma' skrivaniġa. Kultant idoqq it-telefon, tirispondi, tieħu noti, tirranġa xi files etc. L-ispazju għal din ix-xena għandu jkun maqsum hekk: fuq naħa hemm id-desk ta' Andrea, naħa oħra bank u fin-nofs 3 sigġijiet f'it imbedgħin minn xulxin u sigġu ieħor apparti quddiemhom fin-nofs.

Andrea (Fuq telefon) Hello Farrugia & Associates, Andrea *speaking how may I help you?* Iva sinjura... le... le mhux hawn illum. Trid thallilha messaġġ? (Tikteb) Iva... iva... ok... dak kollox. Grazie.

Tidhol Gina, libsa *suit* pulita u *b'file* kbir fidha.

Gina Bongħu. Ghandi *interview* ma' Mr. Farrugia.

Andrea Isem jekk jogħġbok?

Gina Gina Galea.

Andrea Sewwa. Mr. Farrugia daqt ikun miegħek. Tieħu sigġu sadanittant?

Gina Grazie.

Gina tpoġġi fuq il-bank. Mument ta' skiet fejn Andrea tkompli taħdem u Gina thares madwarha.

Gina Taħseb li jdum xejn ma jasal?

Andrea Ma nafx sinjura, qiegħed *meeting*.

Gina Sewwa, sewwa... (pawża) Imma jdumu s-soltu?

Andrea Mhux dejjem l-istess.

Gina Dażgur, dażgur, nimmaġina... (pawża) Skużani tafx, imma f'it eċitata.

Andrea Ma jimpurtax.

Gina Ghax ili hafna ma mmur *interviews* importanti bħal din. Għamilt snin twal naħdem ma' l-istess kumpanija. U taf kif inhi... tibqa' tiela' tiela' u wara ċertu punt taħseb li ha tibqa' taħdem fl-istess post, l-istess ambjent u kumpanija. Ma tafx kif inhi! F'it tobsor li għad ikollok terġa' tibda mill-bidu.

Andrea Fhimt.

Gina Kiefra.

Andrea Nimmaġina.

Gina Wara dan iż-żmien kollu, u din l-esperjenza ċerti affarijiet l-anqas biss jgħaddulek minn moħħok.

Andrea Ghandek l-esperjenza ghidt sinjura, le? Dik tghin.

Gina Iva, iva, mela dażgur.

Andrea Issa, jekk ma jimpurtax ser inkompli.

Gina Iva, hi... kompli kompli. Skużani telliftek.

Mument ta' skiet. Wara ftit tidhol Nicole. Tfajla ta' xi 21 sena, gustuża, libsa pulit, b'file fidha ukoll.

Nicole Hello, ghandi *interview* ma' Mr. Farrugia jekk jogħġbok.

Andrea Isem?

Nicole Nicole Tabone.

Andrea Daqt ikun mieghek. Tista' tpoġġi ftit u tistenna jekk jogħġbok?

Nicole Grazi.

Nicole tpoġġi fuq il-bank. Issellem lil Gina u wara ftit mument ta' skiet:

Gina Int għall-*interview* ukoll?

Nicole Iva. Int?

Gina Iva.

Nicole Ilek xejn tistenna?

Gina Le ma tantx, issa wasalt.

Nicole Jien vera eċitata. L-ewwel *interview* tiegħi.

Gina Vera? Mela kemm ghandek żmien?

Nicole Wiehed u ghoxrin. Qas ili xahar li lestejt id-Diploma. Naħseb dawn l-aħħar ġimghatejn bghatt mal-ghoxrin applikazzjoni. Din l-ewwel li qed jibghatu għalija. Tidher kumpanija serja.

Gina Kemm għadek żghira jaħasra. Kemm ilu li kont daqshekk. Fi żmien ma konniex naghmlu l-iskola sa wiehed u ghoxrin sena. Konna nibdew naħdmu ta' tmintax, ġieli anki sittax. U bil-mod il-mod tibda taħdem u taqdef biex dejjem ittejjeb il-pożizzjoni tiegħek.

Nicole Kienet hajja differenti.

Gina Jien għamilt hamsa u ghoxrin sena naħdem ma' l-istess kumpanija, u jien nista' nghidlek kemm hdimt u qdift biex tellajt il-pożizzjoni tiegħi. Minn jaf kemm it-tfal laħqu waslu qabli mill-iskola għax il-*managers* iżommuna wara l-hin. Ma tistax tghidilhom le hux.

Nicole Le, dażgur. Ix-xogħol huwa xogħol hux. Tidher li ghandek l-esperjenza.

Gina Ghandi inghid! (F'tit patronizzanti) Ifhem qalbi, jien mhux naqtalek qalbek, qed nghidlek daqs li kieku kont it-tifla tieghi, imma toqghodx taghmel dwejjaq jekk din id-darba ma' jagh'zluxx. Ghadek zghira, l-ewwel darba li qed taghmel *interview*, esperjenza xejn. Dawn illum esperjenza jkunu jridu. Taghmilx f'qalbek, ghadek zghira, ghandek hafna toroq quddiemek. Jigu cansijiet ohra tibzax.

Nicole Ifhem jien ghalissa kemm qed nipprova ftit l-affarijiet hux. Minn x'imkien trid tibda.

Gina Hekk hu.

Sadanittant tidhol Helen. Tfejla ta' xi 29 sena b'*multiple sclerosis*. Helen issib xi diffikultajiet biex timxi. Tidher ghajjiena, qisha ghadha kif hadet battikata.

Helen Skuzani, ghandi *interview* ma' Mr. Farrugia.

Andrea Isem?

Helen Helen Muscat.

Andrea Mr. Farrugia daqt ikun mieghek. Jimporta tistenna ftit.

Helen Ok. Isma' sinjorina, ha nghid lilek ghax int qieghda *reception*, forsi tkun tista' tgħaddi l-kumment lil xi hadd. Però għandkom il-lift bil-ħsara.

Andrea Bil-ħsara? Imma jien hadd ma avzani hi.

Helen Iva bil-ħsara. Kellhom jigu l-haddiema jtellghuni mil-lift ta' l-istaff. Għal xi hadd bhali naqra problema li nidhol mid-dahla principali ghax għandkom hafna taraġ. U t-taraġ impossibli- qedghin fir-raba' sular intom.

Andrea Issa ngħaddilek il-*complaint*.

Helen Skuzani, dhalt sparata nghidlek imma ftit imbarazzanti għalija naqla' panigirku biex nasal x'imkien.

Andrea

Issa ngħid lil *human resources*, ghax jien minn hawn ma tantx nista' nirrangja s-sitwazzjoni. Jkunu jistgħu jkellmu lil *tal-maintenance*. Tista' tiehu sigġu għalissa? Mr. Farrugia għandu jiġi minn hawn u ftit iehor.

Helen tiehu l-aħħar post fuq il-bank. Issellem lit-tnejn l-oħra.

Gina

X'gharukaża, bla lift?

Helen

Iva, tghidx x'battikata hadt.

Nicole

Tlajt bit-taraġ? Imma jien kien qed jaħdem x'hin wasalt!

Helen

Mela wehel ezatt qabel wasalt jien! Le ma tlajtx bit-taraġ, imma sakemm qgħadt indur isfel biex insib lil xi hadd ha navżah u sakemm sabu alternattiva oħra hadt battikata daqs li kieku tlajtu kollu t-taraġ.

Gina

Tal-misthija ha ngħidlek.

Helen

Mhux biżżejjed kelli nidhol minn wara, mit-triq tal-ġenb.

Nicole

F'liema sens? Jien għall-lift minn quddiem dħalt għalih.

Helen

Il-bieb prinċipali kollu taraġ u jien ma

niflahx nitilgħu żgur. U la ma kienx hemm rampa kelli nidhol mid-daħla sekondarja ta' wara u ngħaddu għal-lift minn hemm. Taf int il-Belt, kullimkien antik, il-bini l-ġdid kollu jkollu rampa, imma meta jkun antik ġieli le.

Gina

Anqas haqq il-battikata li hadt!

Helen

Ifhem il-lift ma tista' tagħmillu xejn la ddeċieda li ma jaħdimx- iktar il-paniġirku li jinqala' sakemm tifthiem u ssib mezz iehor biex tiċċaqlaq. Trid tiddependi minn haddiehor, u il-panik u ħars tan-nies ma' tantx jgħin- ffit imbarazzanti anzi. Bħal haddiehor nipprefri kieku nasal għall-*interview* tax-xogħol mingħajr ċerimonji u attenzjoni żejda.

Sakemm kienu qedgħin jirkellmu, ikun daqq it-telefon, Andrea tirrispondih. Wara li Helen tispiċċa d-diskors tagħha nisimghu l-aħħar battuti tat-telefonata.

Andrea

Ok, ser ngħidilhom issa. (Tqum u tmur hdejn it-3 nisa) Mr. Farrugia għadu kif hareg mill-*meeting* u talabni ngħidilkom li ser jibda l-*interviews* minn hawn u ffit iehor.

Nicole Ser jgħajtilkom wahda wahda, jistaqsikom xi mistoqsijiet, is-soltu nsomma. *Good luck.* Kemm jien eċitata!

Jidhol Peter. Il-*manager* li ser jagħmel l-intervisti. L-ewwel imur hdejn Andrea. Ix-xena li jmiss tiżvolgi hekk: It-tlett nisa qedgħin fuq siggu kull wiehed. Ix-xena ssehh bħal li kieku it-3 intervisti qed isiru f'daqqa. Bħal li kieku xi hadd irrekordjahom u qed jidhru fl-istess hin wara li saru. Peter ipogġi bil-qieghda fuq is-sigġu ta' quddiem b'tali mod li qisu qed jagħmel l-*interview* lil udjenza- b'daru lejn it-3 nisa.

Andrea Tista' tghaddi.

It-3 nisa jqumu u jimxu lejn is-sigġijiet li hemm lesti fin-nofs. Jagħmlu kollox b'mod sinkronizzat. Jimxu, jibqgħu bil-wieqfa quddiem is-sigġu. Peter dejjem jindirizza 'l quddiem qisu għandu xi hadd invisibbli quddiemu.

Peter Bongħu. Tieħu sigġu?

Gina, Nicole u Helen ipogġi fl-istess hin.

Peter (Jikkonsulta file) Mela... inti...

Gina Gina Galea.

Nicole Nicole Tabone.

Helen Helen Muscat.

Peter Tajjeb. Mela... tibda billi tghidli ftit dwarek? Il-kwalifikazzjonijiet...

Gina Għamilt hamsa u għoxrin sena nahdem f'kumpanija kbira...

Nicole Għadni kif lestejt id-Diploma, l-ewwel *interview* tiegħi din...

Helen Għandi *Degree f'Business Management*...

Gina Hdimt f'hafna pozzizzjonijiet fil-kumpanija, għandi esperjenza soda, hafna minn xogħoli kien jirrikjedi responsabilità kbira...

Nicole Vera kuntenta li baġtet għalija din il-kumpanija, nhoss li nista' nitgħallem hafna...

Helen ... però s'issa dejjem hdimt f'*administration*, nuqqas t'opportunitajiet...

Peter Fakkarni ftit kemm għandek żmien?

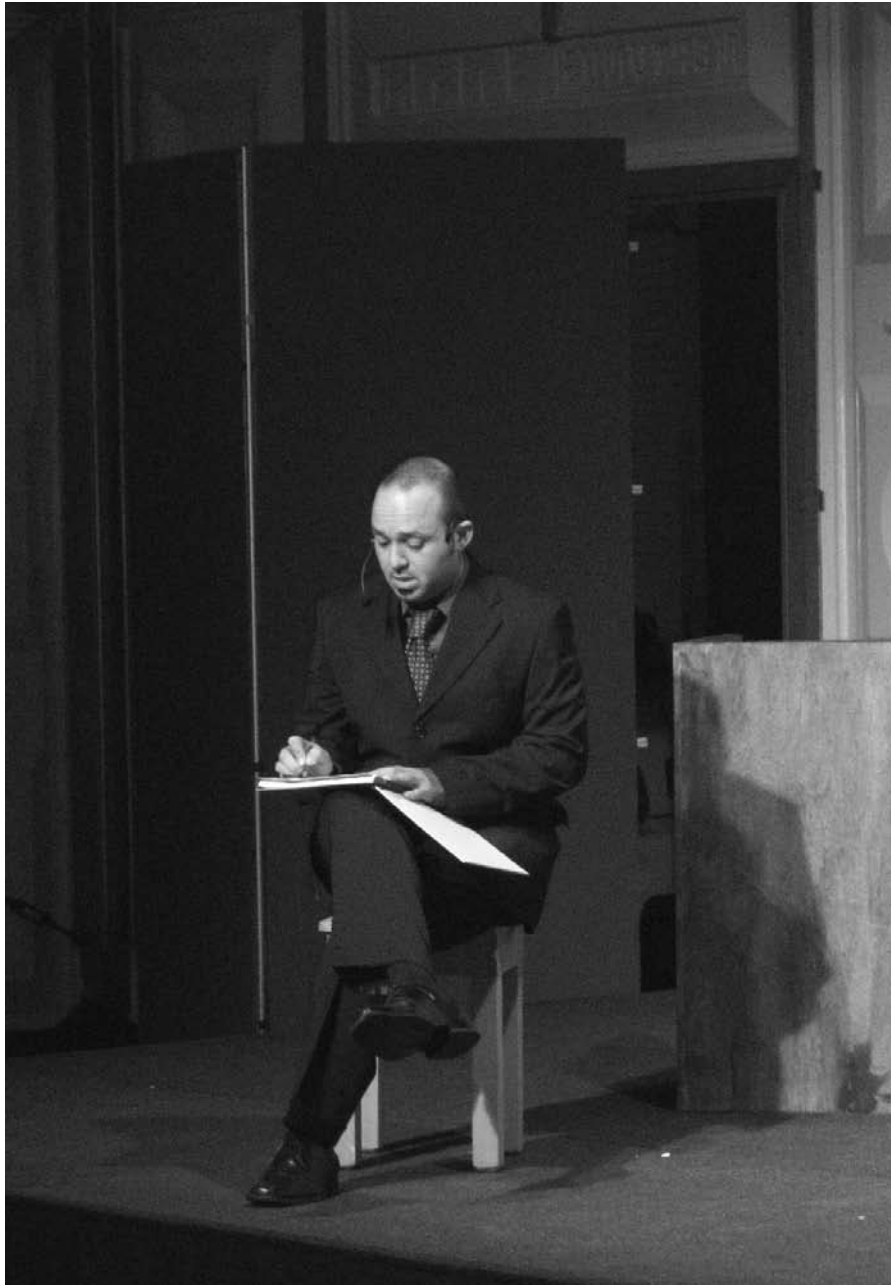
Gina Din mhux suppost tistaqsihieli?

Peter Hmmm ... ha naraw... mela.. 48. *anyway*... 21.

Nicole 28.

Helen Għaliex trid taħdem magħna?

Peter Inhoss li bl-esperjenza li għandi nista' noffri hafna lill-kumpanija...

Nicole

Helen

Peter

Nicole

Helen

Gina

Peter

Gina

Peter

Gina

Peter

Gina

Peter

Gina

Nicole

Ghadni żghira, għandi hafna enerġija...
Għandi kwalifiki tajbin, u hdimt f'hafna
xogħolijiet li n'hoss tawni biżżejjed
esperjenza li nibda mmidd snieni għal xi
haġa aktar impenjattiva issa...

Għandek tfal?

Le.

Le.

Din mistoqsija relevanti għax-xogħol?

Jekk itelfek mix-xogħol iva.

It-tfal tiegħi kbar. Jieħdu hsieb tagħhom
infushom. Issa kibru...

Hawn qed nara li għamilt sena barra mix-
xogħol fl-aħħar impjieg li kellek

Meta kelli liż-żghira...

Dan kien għaxar snin ilu... għandek tifla
t'għaxar snin... għadha żghira...

Għandha *minder*...

Tifhem li dan huwa xogħol impenjattiv...
hinjiet twal u iebsin... u l-pożizzjoni mhux
offruta fuq livell ta' *part-time*... hija kwistjoni
ta' kemm tati lill-kumpanija... lesta tmur dak
l-*extra mile*?

Iva, mela.

Iva.

Helen Iva.
Peter Issuq?
Gina Iva.
Nicole Iva.
Helen Le.
Peter Hm... ftit problema...
Helen Din mhux *clerical post* kienet?
Peter Iva, imma liċenzja tal-karozza tgħin...
Helen Liċenzja tal-karozza ma kinitx imniżżla fil-gazzetta meta hareg l-avviż għal dan ix-xogħol...
Peter Iva... imma dan huwa xogħol li jirrikjedi hafna *meetings* mal-klijenti tagħna, jekk il-klijent ma jkunx jista' jiġi hawn irridu mmorru aħna... taf int, il-klijent dejjem l-ewwel... tifhem li hija ukoll kwistjoni ta'... kif naqbad ngħid... *prezentazzjoni*... dak li nipprezentaw... dak li l-impjegat tagħna jipprezenta... dak li l-impjegat tagħna *hu*... *jidher*... ser jirrifletti u jirrapprezenta l-kumpanija...
Helen (*Ċinika- tifhem x'qed jinsinwa*) Fhimt.
Gina Dażgur...
Nicole Il-fatt li niltaqa' man-nies jinteressani hafna...

Helen (*Bil-mod*)... Nimmagina...
Peter Hemm ukoll il-fatt li bħala impjegat gdid u mingħajr esperjenza f'dan il-qasam is-salarju ser ikun pjuttost... *standard*...
Nicole Ghandi nibda...
Helen Sakemm nibda nifhem li ma jistax ikun wisq għoli...
Gina Skond x'tifhem b'nuqqas t'esperjenza...
Peter Dan ix-xogħol partikolari qatt m'għamiltu le?
Gina Mhux eżatt bhal dan... le...
Peter U trid tifhem ukoll li ma' impjegati ta' certa... *età*... irrid noqgħod attent kemm ser ninvesti... ma nistax nuża' dawk ir-rizorsi kollha biex imbagħad impjegat jitlaq, jew jirtira...
Gina Mhux beħsiebni nirtira issa...
Peter Però tifhem li għall-kumpanija huwa investment hafna iktar *healthy* jekk l-impjegat huwa f'età li jista' jagħti ammont tas-snin lix-xogħol...
Gina Fhimt...
Peter Tifhem li jkollok b'zonn taħdem u taqdef, kemm biex itella' *pożizzjoni* tiegħek kif ukoll s-salarju... ma nistax nibdik b'salarju ta' xi hadd li ilu aktar fis-settur...

- Nicole** Jien lesta naħdem...
- Peter** Iġifieri għalik OK li tibda b'salarju żgħir...
- Nicole** Għalissa...
- Peter** Wara kollox jien irrid ninvesti ċertu ammont ta' stħarriġ fil-kandidat li naghżel ukoll... ċertu ammont ta' *training*... li jiswa ħafna lil kumpanija... Helen, Il-fatt li ma ssuqx huwa fatt penalizzanti meta tqis li dan ix-xogħol jirrikjedi ċertu ammont ta' ċaqliq...
- Helen** Nifhem, però bil-kwalifikazzjonijiet tiegħi u anki bl-esperjenza f'setturi oħra nħoss li xorta nista' nikkontribwixxi mod iehor għall-din il-pożizzjoni...
- Peter** Hm... tajjeb... għandek xi haġa ta' l-aħħar xi tgħid... biex tikkonvincini naghżel lilek?

- Gina** Għandi l-esperjenza, naħdem, nirsisti...
- Nicole** Inħoss li jien kandidata ideali f'min tinvesti...
- Helen** Għandi miż-żewġ kwalitajiet li qed tifttex... ftit esperjenza, u lesta nitgħallem... insib alternattivi oħra għal ċertu limitazzjonijiet...
- Peter** Tajjeb. Mela nistgħu nieqfu hawn. Tisma' minghandna daqs jumejn oħra. Grazzi ta' l-interess u talli ġejt.
- Gina** Grazzi.
- Nicole** Grazzi lilek!
- Helen** Grazzi.
- It-tlett nisa johorġu mix-xena. Peter jerga' jmur hdejn Andrea.**
- Peter** Halli daqs jumejn imbagħad ara li tibgħatilhom il-karta.
- Andrea** Kollox sew.
- Peter** Ghid lil Nicole terġa' tiġi għal *meeting* iehor. L-oħrajn m'hemm x għalfejn nerġa' narahom. Sejjer fl-uffiċju jien. X'hin tasal Maria ċempilli.
- Andrea** Ok.

Xena 8: Uffiċċju

Peter jaħdem fuq xi karti. Wara ftit jghafas l-*intercom*.

Peter Andrea? Waslet? Kif tasal għidilha titla' jekk joghġbok.

Peter ikompli jaħdem għal ftit. Wara ftit tidhol Maria fix-xena. Thabbat u tibqa' tistenna sakemm Peter jgħolli rasu mill-karti u jagħmlilha sinjal biex tidhol.

Peter Ghaddi Maria.

Maria Bongħu, Mr Farrugia.

Peter Pogġi, pogġi.

Maria Grazzi, għajjejt ġejja bil-karozza f'dis-shana.

Peter Dażgur, dażgur, nimmaġina. Issa... kemm fadal?

Maria Tlett xhur oħra issa.

Peter Sewwa, sewwa... infatti Maria... propju fuq hekk ridt inkellmek...

Maria Dwar xhiex, Mr. Farrugia?

Peter Dwar... il-*kundizzjoni* tiegħek.

Maria Li ser ikolli *baby* iġifieri?

Peter Eżatt.

Maria (*Tidhak b'mod nervuż*) Jien hsibtek ser tkellimni dwar xi *stock* gdid.

Peter Infatti... eżatt... iż-żewġ affarijiet għandhom x'jaqsmu ma' xulxin.

Maria Mhux qed nifhem Mr. Farrugia...

Peter Ara Maria, mhux ha noqgħod indur mal-lewża miegħek... ahna it-tnejn adulti u professjonisti. Il-*board* tad-diretturi jhoss illi ir-rikjesta tiegħek li tieħu sena barra mix-xogħol... wara... il-*baby*... hija xi ftit irrealistika għalina.

Maria Ghaliex? Suppost bil-liġi għandi dritt napplika...

Peter Minn perspettiva *legali*, iva... għandek tlett xhur *maternity leave*... imma... minn perspettiva *prattika* inhossu illi sena hija twila wisq biex tallarga 'l bogħod mill-kumpanija. Taf int kif l-affarijiet mhux sejrjn tajjeb hafna bħalissa...

Maria Mr. Farrugia, ili naħdem magħkom ...

Peter U ta' dan nibqgħu nafuhulek Maria. Ilkoll nafu kemm hdimt għall-kumpanija.

Maria Ghaldaqstant nahseb li haqqni, wara das-
snin kollha bla waqfien nahdem *ghall-*
kumpanija li takkomodawni fxi haġa bħal
din. Wara kollox mhux b'kapriċċ.

Peter Maria, emmini... jien *personalment*
nġhadrek u nikkompatik, jien ukoll għandi
t-tfal...

Maria U allura, jekk tippermettili, taf tajjeb
kemm hu mprotanti li tkun parti mill-hajja
tagħhom.

Peter Kollu minnu. Izda kif għidtlek Maria, il-
board iħoss li issa li il-kumpanija qed
taffaċċa limitazzjonijiet finanzjarji...
hemm bżonn tibdil, *resructuring* jekk trid
issejjahlu hekk.

Maria *Resructuring?*

Peter Iva. Iħossu, li la darba rridu nbiddu xi ftit
is-sistema tagħna, mela kif qedgħin fid-
dawra *might as well...* kif taqbad tghid,
naraw li ninkludu... *new blood...* dik hi
l-kelma... hemm bżonn nies ġodda... ideat
ġodda. Jagħmel tajjeb lil kumpanija. Wara
kollox, ż-żgħażaġh huma l-konsumaturi

tagħna- Importanti li wara l-kwinti jkollna
minn jaħseb bħalhom- biex nattirawhom.

Maria Jien erbgħa u tletin sena għandi...

Peter Il-perspettivi tiegħek inbiddu Maria.
Issa għandek responsabilitajiet ġodda.
Prijoritajiet ġodda.

Maria Ma nixtieqx nistema' arroganti Mr.
Farrugia, imma tarbija u xi ftit snin aktar
mill-konsumaturi tagħna ma naħsibx li
ser itelfuni mill-perspettiva li għandi bżonn
biex mmexxi hanut u nġin lill-istess
konsumaturi jagħzlu flokk!

Peter Maria, naf li bħalissa tħossok ftit...

Maria Le, ma naħsibx li taf...

Peter Nifhem li...

Maria Dejjem għamilt xogħol sew.

Peter Dan mhu qed igidbu hadd. Imma kif
għidtlek, il-*board* iħoss li hemm bżonn ta'
bidla.

Maria F'liema sens?

Peter Fl-aħħar ta' dan ix-xahar il-kumpanija ser
tati xi sensji, biex tibda ttejjji għall-bidliet li
ser nagħmlu s-sena d-diehla.

Maria U jien waħda minnhom?

Peter Maria, il-kuntratt tieghek jiskadi daqs erba' xhur ohra... iddeċiedejna li ma ngedduhulekx. Lil kumpanija ha tiswiha hafna li int titlaq għal ftit u terġa' tiġi lura. Irridu nsibu lil xi hadd iehor flokok, ngħallmuh. Hafna risorsi, flus, hin... biex imbagħad inkeċċuh meta tiġi int. Hassejna li speċjalment minhabba l-biddliet li ser ikollok f'hajtek, taf int tarbija ġgħib magħha ritmi godda... hassejna li dawk ir-ritmi ma jaqblux mar-ritmi tal-kumpanija.

Maria (Qed tibda tippanikja) Imma ma nistax nibqa' mingħajr xogħol! Kif nista' ngħix... u ngħajjex lit-tarbija? Jien u r-raġel bil-kemm inlahhqu kif qedghin aħseb u ara mingħajr il-paga tiegħi u b'tarbija magħna!

Peter Il-kumpanija lesta tatik rikompens sa l-ewwel xaharejn wara li titlaqna... li hekk jew b'hekk jakkumulaw għal kwazi l-istess ammont ta' żmien li tiegħu bħala *maternity leave*... jekk mhux iktar... sakemm issib xogħol iehor... wara dak iż-żmien... imbagħad kollox fidek.

Maria (Sarkastika) Xaharejn wara li nitlaqkom inkun qed *inwelled* mhux infittex xogħol!

Peter Kif għidtlek, id-deċiżjoni ma kenitx fidi.

Maria (Iddisprata) U jekk ma niehux is-sena *leave* wara t-tarbija? Jekk forsi tatuni ftit ġimghat- *maternity leave* biss- sakemm nirraġa ftit l-affarijiet u nara min ikun jista' jgħodli hsieb il-*baby*?

Peter Jiddisprajni Maria, il-*board* hass li b'tarbija fin-nofs ser tikkomprometti l-*commitment* tieghek lejn il-kumpanija. Mhux ser tkun 100% *committed* lejna. U bir-raġun- tarbija għandha bżonn l-*attenzjoni* kollha tieghek.

Maria U l-*commitment* kollu li tajt s'issa ma jiswa xejn?

Peter (B'gentilezza imma *determinazzjoni*) Ma naħsibx li l-punt ...

Maria Min jaf kieku kien raġel li ser ikollu tarbija ġdida fil-familja...

Peter Dik kwistjoni oħra, ma naħsibx li għandha x'taqsam ma' din.

Maria Għandha! Għandha ħafna x'taqsam! Kieku xi raġel jgħidilkom li l-mara ser ikollha tarbija kulhadd itaptaplu fuq dahru kien mhux jitkeċċa mix-xogħol!

Peter Ahna mhux qed inkeċċuk, spjegajtlek...

Maria Għalija tkeċċuni qedgħin! Insejt li l-perspettiva tiegħi inbiddlet?! Int stess għidtha! Għal mara li ser ikollha tarbija u qed tiġi mwarba mix-xogħol u mhux ser ikollha biex tmantniha... mkeċċija ser tħossha... *restructuring* u mhux...

Peter Maria, jiddispjaċini li taħsibha hekk...

Maria (Iddisprata) U jekk ma nieħu xejn *leave*...

Peter Le. Il-*maternity leave* trid tieħdu għax dak huwa dritt tiegħek bil-liġi...

Maria Żgur aħjar milli jkollu tarbija u ma jkollix biex nitmagħha!

Peter Maria, għadek żgħira... issib opportunitajiet oħra. Il-*board* lest jagħmillek referenza tajba ħafna.

Maria Sakemm it-tarbija ikollha ftit snin jien inkun kbirt aktar... ma tridux tħaddmuni issa, aħseb u ara... l-anqas issa ma tikkunsidrawni '*new blood*' aħseb u ara meta jkollu viċin l-erbgħin!

Peter Tharisx lejha hekk...

Maria M'hemm xejn li nista' nagħmel?

Peter Jiddispjaċini imma d-deċizzjoni diġà ttieħdet.

Maria Mr. Farrugia, jien naċċetta id-deċizzjoni li għamiltu- għax jidher li diġà hadtuha u mhux beħsibkom tbidduha. Imma jien ser nieħu parir legali dwar din il-bieċċa xogħol għax inħoss li mhux qed niġi trattata kif suppost f'sitwazzjoni bħal din.

Peter Issa Maria, kun raġonevoli...

Maria Qed inkun ħafna raġonevoli Mr. Farrugia. Intom hadtu d-deċizzjoni tagħkom issa jien nieħu tiegħi...

- Peter** Ara, ha nġhidlek kif nagħmlu, inżidlek xahar ieħor paga ma' dak li ser tieħu. Tajjeb?
- Maria** Le, jiddispjaċini. Dan li qed tagħmlu huwa llegali.
- Peter** Maria, bħalissa mhux qed inkelmek bħala l-boss tiegħek- imma aħsibha sew. Din hija kumpanija kbira. Ha tiġġieled kontra xi haġa ħafna ikbar minnek.
- Maria** Jekk naqbiżx mit-taġen għal ġon-nar hija deċiżjoni tiegħi Mr. Farrugia.
- Peter** Għamel int, avzajtek.
- Maria** (Sarkastika) Grazzi, nibqa' nafulek.

Xena 9: Għeluq

Maria tibqa' fix-xena tneħhi l-kostum biex terġa' tigi liebsa bhal l-atturi anonimi tax-xena tal-Ftuħ. L-atturi l-oħra jibdeu deħlin fix-xena u jduru madwarha waqt li jgħidu l-battuti li jmiss:

- A1** Din x' mingħalija li hi...
- A2** Sabih kif liebsa eh...
- A3** Kemm hi ċassa...
- A4** Le... jien nisthi jarawni magħha...
- A1** Kemm hi kerha...
- A3** U ddum biex tieħu...
- A2** Istra x' inhi tapp...
- A4** Allahares kont bħalha...
- A2** Miskina kif ġiet...
- A3** Dik zġhira ma tifhimx...
- A4** Dak żmaga, xjaħ, tagħtix kasu...
- A1** U dik mara toqġhod...
- A3** Tgħid mhux ħa nafdal u l-baby...
- A2** Mhux ta' b'xejn ma jgħabbix...
- A4** Mhux huma jagħzlu li jkunu gay...

- A2** Dawk mhux kollha jiġru...
- A1** Jaqq! Dawk maħmuġin...
- A3** Dawk mhux bħalna...
- A4** Ghax ma jmorru minn fejn ġew...
- A2** Ta min jaħraqhom razza shiħa...
- A5/Maria** Jiena bniedma, bniedma bħalek...
- A3** Din hija kwistjoni t' apparenza... ..
- A4** Indjana, Għarbija, mhux kollha xorta...
- A5/Maria** Mhux bħalek għandi għajnejn, idejn, qalb,
ġisem, sensi, u ġibdiet.
- A1** Ghaliex ma kkonvertejtx?
- A5/Maria** Mhux bħalek inhoss?
- A2** X' piena hux ma tkunx tisma'...
- A5/Maria** Bħalek mitmugħa l-istess ikel, imdarrba
bl-istess armi, inbagħti bl-istess mard u
mfejqa bl-istess mezz.
- A3** Dik imxaqilba, ma tiddejjaqx int?
- A5/Maria** Jekk tnigġizni ma ndemmax? Jekk
tghakkisni ma nibkix? Jekk tistmerni ma
nwegġax? Jekk tivvalenani jien ma mmutx?
(Pawża Twila) Qed tara... Jien u int
l-istess.*

---

* L-aħhar diskors ta' A5/Maria huwa mehud minn Il-Merkant ta' Venezja ta' William Shakespeare

